

Warszawa, 15 grudnia 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

RPO-422456-II/02/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

**Pan
Janusz Kaczmarek
Prokurator Krajowy
w Warszawie**

W sprawie uchybień popełnianych w toku postępowań przygotowawczych Rzecznik Praw Obywatelskich skierował do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego wystąpienia z dni: 26 listopada 2002 r., 11 lutego 2003 r. oraz 25 listopada 2004 r. Efektem tych wystąpień było między innymi pismo z dnia 25 lutego 2003 r. adresowane do prokuratorów apelacyjnych przez Prokuratora Krajowego (sygn. PR.III.96/7/02), w którym zawarte zostały zalecenia, co do sposobu prowadzenia postępowań przygotowawczych.

Mając na względzie wagę stwierdzanych uchybień, pragnę przedstawić Panu Ministrowi następujące spostrzeżenia.

W bieżącym roku nie zmalała liczba otrzymywanych przeze Rzecznika wniosków osób pokrzywdzonych, w których kwestionują podstawy formalno - prawne postanowień urzędów prokuratorskich o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego, podnosząc iż takie rozstrzygnięcie uniemożliwia w praktyce dochodzenie roszczeń odszkodowawczych za poniesione straty materialne lub uszczerbek na zdrowiu. Dotyczy to w szczególności wypadków drogowych, niepowodzeń w leczeniu i innych czynów, których skutkiem jest zgon

lub poważny uszczerbek na zdrowiu, a także postępowań w sprawach o przestępstwa przeciwko mieniu.

Analiza akt prawomocnie zakończonych postępowań przygotowawczych przeprowadzona w Biurze Rzecznika, bądź też - w trybie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. Nr 14, poz. 147) - przez prokuratorów nadrzędnych, wielokrotnie doprowadzała do stwierdzenia, iż postępowania przygotowawcze kończone były przedwcześnie, bez wykonania niezbędnych czynności. W konsekwencji niezbędne było w tych sprawach podejmowanie prawomocnie zakończonych postępowań w trybie art. 327 § 1 Kpk, bądź też uzupełnianie ich w trybie art. 327 § 3 Kpk.

Najczęstsze uchybienia - bez względu na charakter sprawy - to w dalszym ciągu: niewyczerpanie inicjatywy dowodowej, błędna ocena dowodów, nie respektowanie procesowych uprawnień pokrzywdzonego oraz przewlekłość postępowania.

Nadal także w szczególnych sprawach - jakimi pod wieloma względami są sprawy dotyczące wypadków drogowych oraz niepowodzenia w leczeniu - prokuratorzy składają na barki biegłych ciężar odpowiedzialności za rozstrzygnięcie sprawy, bezkrytycznie przyjmując opinie biegłych. Innymi, powtarzającymi się uchybieniami w tym zakresie jest: wydawanie opinii w oparciu o niepełny materiał dowodowy, brak w opiniach odpowiedzi na pytania sformułowane przez prowadzącego postępowanie, bądź ich wewnętrzna sprzeczność, brak odpowiedniej weryfikacji procesowej wniosków biegłych pomimo zasadniczych rozbieżności pomiędzy opiniami wydanymi w tej samej sprawie.

W postępowaniach dotyczących wypadków komunikacyjnych nadal podstawową kwestią jest prawidłowe wykonanie czynności na miejscu zdarzenia, właściwe sprawowanie nadzoru przez prokuratora nad czynnościami funkcjonariuszy Policji oraz prawidłowe przesłuchanie świadków. Należy w tym miejscu podkreślić, iż negatywną ocenę postępowań w sprawach dotyczących wypadków drogowych

formułuje także Stowarzyszenie Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach i Kolidacjach Drogowych Alter Ego.

Najistotniejszymi uchybieniami w sprawach z zakresu szeroko pojętego niepowodzenia w leczeniu pozostają: niezabezpieczenie całości dokumentacji medycznej (diagnozowanie i proces leczenia), niedążenie do ustalenia związku przyczynowego pomiędzy diagnozą i leczeniem a skutkiem w postaci śmierci lub uszczerbku na zdrowiu pacjenta. Zdarza się także niewystępowanie o wydanie opinii przez biegłego, po uznaniu zeznań świadków przesłuchanych w trybie art. 183 Kpk za wystarczające dla oceny prawidłowości diagnozy i leczenia oraz powoływanie przez prokuratorów biegłych z instytucji, w których przebiegała część procesu leczenia lub diagnozowania. Może to - zważywszy na podejmowane w następstwie kierowanych przeze mnie wystąpień do prokuratorów nadrzędnych rozstrzygnięcia procesowe - nasuwać wątpliwości co do bezstronności tych biegłych.

Podkreślenia także wymaga fakt, iż w sprawie dotyczącej rozpowszechniania wydawnictw antysemickich przez księgarnię „Antyk” w Warszawie oraz nawoływania w tej formie przez p. Leszka Bubla do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych lub wyznaniowych nieodzowna była interwencja Rzecznika u Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego.

O ile zajdzie taka potrzeba mogę dostarczyć Panu Ministrowi bliższe dane dotyczące spraw, w których działania Rzecznika doprowadziły do uzupełnienia bądź podjęcia postępowania przygotowawczego.

Oczywiste jest, iż sprawy omawianej kategorii trafiające do urzędu RPO stanowią niewielką część postępowań prowadzonych przez prokuratury. Zważywszy jednakże, iż w znaczącej części analiza akt prowadzi do stwierdzenia wskazanych uchybień, można sformułować przypuszczenie, iż występują one także w sprawach, w których zainteresowani z różnych przyczyn nie zwracali się do mnie o ochronę swoich praw i wolności.

Mając na względzie przedstawione spostrzeżenia uprzejmie proszę Pana Ministra o ocenę realizacji w latach 2004 i 2005 zaleceń skierowanych do prokuratorów apelacyjnych w powołanym na wstępie piśmie Prokuratora Krajowego z dnia 25 lutego 2003 r. a także o poinformowanie mnie o ewentualnych podjętych lub planowanych działaniach, zmierzających do wyegzekwowania pełnego przestrzegania przez organy prokuratury wszystkich standardów procesowych w omawianych sprawach.

/-/